

РЕЦЕНЗІЯ

рецензента, доктора медичних наук, професора ЗВО кафедри ендоскопічної та серцево-судинної хірургії Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова ШАПРИНСЬКОГО Євгена Володимировича на дисертаційну роботу «Клініко-патогенетичні критерії хірургічної корекції патології пахвинного каналу та органів мошонки у дітей» що подана до захисту в разову спеціалізовану вчену раду ДФ 05.600.116 при Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І Пирогова, яка створена відповідно до наказу в.о. ректора ЗВО ВНМУ ім. М.І. Пирогова № 45 від 26.04.2024 р. на підставі рішення Вченої ради ВНМУ ім. М.І. Пирогова № 9 від 25 квітня 2024 року з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації ГАВРИЛЮКА АНДРІЯ ВАЛЕРІЙОВИЧА на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

1. Актуальність обраної теми.

Оскільки на сьогоднішній день в Україні демографічна ситуація є критичною, необхідним є проведення заходів щодо збереження репродуктивного здоров'я. У багатьох країнах світу кількість подружніх пар, що не можуть мати дітей, становить 20 %, в половині яких причиною є чоловіче безпліддя, причина якого в переважній кількості випадків пов'язана з патологією вагінального відростку очеревини ще у дитинстві. Це зумовлено порушенням його облітерації, основними проявами якої є пахвинні грижі та водянка оболонки яєчка.

Частота пахвинних гриж у дітей становить близько 1-5 %. Але серед усіх вентральних гриж дитячого населення цей показник складає 70-85 %. Серед пахвинних гриж у дітей переважають косі – в 98 %, прями зустрічаються приблизно в 2%. У недоношених дітей частота пахвинних гриж сягає 17-30 %. Переважає однобічна патологія, так, в 70 % випадків косі

пахвинні грижі виявляють частіше з правого боку. Двобічні пахвинні грижі зустрічаються приблизно у 10 % випадках, ризик яких зростає у недоношених новонароджених.

Існуючі сучасні методи діагностики патології необлітерованого вагінального відростка очеревини розширили розуміння патогенетичних особливостей її формування, а також сприяли появі сучасних малоінвазивних методів її лікування.

До теперішнього часу серед різних джерел наукової літератури залишаються відкритими питання діагностичної та лікувальної тактики патології необлітерованого вагінального відростку очеревини, показів, термінів і видів оперативних втручань.

Оперативні методи лікування патології необлітерованого вагінального відростка очеревини на сьогоднішній день можна розподілити на дві великі групи: класичні, тобто, відкриті та мініінвазивні, тобто, лапароскопічні. За даними світової літератури при аналізі переваг і недоліків обох груп методів лікування наводиться той факт, що малоінвазивні методи не зменшують ризик рецидивів захворювання, а за повідомленнями окремих джерел навіть підвищують. До переваг малоінвазивних оперативних методів лікування відноситься можливість корекції метахромної грижі. До недоліків класичних методів оперативної корекції даної патології відносять можливість пошкодження елементів сім'яного канатика, що зумовлює порушення лімфовідтоку, розвиток атрофії яєчка, підвищений рівень ранової інфекції, наявного гіршого косметичного ефекту.

Тобто, на сьогоднішній день немає чітко обраних критеріїв щодо вибору методу, термінів хірургічної корекції патології пахвинного каналу та органів калитки у дітей, а отже, необхідним є пошук нових діагностичних критеріїв, розробка та застосування малоінвазивних методів виконання оперативних втручань для зменшення їх травматичності, скорочення термінів одужання та реабілітації.

Таким чином, дисертація аспіранта Гаврилюка Андрія Валерійовича «Клініко-патогенетичні критерії хірургічної корекції патології пахвинного каналу та органів мошонки у дітей» є актуальною, так як спрямована на вирішення завдання покращення результатів хірургічного лікування пацієнтів з патологією необлітерованого вагінального відростка очеревини і органів калитки.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Дисертація аспіранта представлена у вигляді завершеного наукового дослідження, яке присвячене покращенню результатів хірургічного лікування пацієнтів з патологією необлітерованого вагінального відростка очеревини і органів калитки.

Дисертаційне дослідження та опубліковані наукові праці дисертанта виконані і оформлені на належному науковому рівні з достатньою кількістю клінічного матеріалу – 283 пацієнта. Фрагменти дисертаційного дослідження висвітлені у 14 друкованих працях, з яких 4 – у фахових виданнях України (з них 3 у виданні, що включено до міжнародної наукометричної бази Scopus), 8 – у матеріалах науково-практичних конференцій, 1 патенті України та 1 авторському праві на твір.

3. Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

Автором шляхом математичного моделювання була визначена залежність частоти патології вагінального відростка очеревини відповідно віку, зокрема, різке підвищення частоти захворюваності у дітей віком 0,5-3,31 років і повільне підвищення в 11,46-15,45 років; різке зниження частоти захворюваності спостерігали у віці 3,31–11,46 років та повільне зменшення в 15,45–17,5 років.

Дисертантом вперше встановлено динаміку гістоморфологічних змін стінки необлітерованого вагінального відростка очеревини залежно від статі при заміщенні м'язевих компонентів його стінки на жирову і фіброзну тканину, які створюють підґрунтя розвитку даної патології.

Автором не було виявлено залежності математично визначеної площі внутрішнього пахвинного кільця щодо існуючої патології необлітерованого вагінального відростка очеревини.

Натомість за даної патології було встановлено переважання саме овоїдної форми живота, яка є прогностичним критерієм. При оцінці інших прогностичних критеріїв не виявлено впливу інших проявів дисплазії сполучної тканини, окрім наявності власне патології вагінального відростку очеревини, не виявлено залежності від наявної надмірної ваги.

Автором на основі визначених показників фізіологічних змін була обґрунтована та науково доведена доцільність використання при оперативному лікуванні пахвинних гриж та сполучної водянки яєчка розробленого єдиного відкритого оперативного доступу без апоневротичної пластики передньої стінки пахвинного каналу.

4. Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та відповідності темі дисертації

Виконані автором дослідження у роботі ґрунтуються на аналізі достатньої кількості джерел наукової літератури – 160, з яких 106 – це закордонні видання. Дисертантом було обстежено та проліковано 283 дитини з патологією необлітерованого вагінального відростку очеревини, що є достатнім для дисертаційного дослідження, застосовано новітні методи діагностики та підходи до лікування, що після проведеної обробки та належної оцінки результатів роботи дозволило отримати достовірні результати дисертаційного дослідження. Отримані результати підлягали проведенню статистичного аналізу, що виконаний коректно з наступним

використанням отриманих даних у обговоренні. Таким чином, наукові положення, сформовані автором у роботі, є науково обґрунтованими. Висновки та практичні рекомендації, сформульовані дисертантом, є логічним підсумком отриманих результатів дисертаційного дослідження.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Автором для виконання поставлених завдань у роботі були використані сучасні високоінформативні методи дослідження. Так, окрім методів клінічного спостереження – збору скарг, анамнезу, фізикальних та лабораторних методів, застосовувались сучасні інструментальні методи дослідження, такі як безконтактна дистанційна термометрія, визначення індексу набряку калитки, сонографічне дослідження органів калитки, під час якого проводили визначення індексу резистентності судин яєчок та у віддаленому післяопераційному періоді проводили компресійну якісну еластографію яєчок, а також морфологічний метод, морфометричний та статистичні.

Тобто, методи досліджень, що були застосовані у дисертаційному дослідженні, відповідають сучасним вимогам до наукових досліджень.

Статистичний аналіз отриманого цифрового матеріалу проведений коректно, підтверджено статистичну значимість отриманих результатів. Дисертант навідмінно здійснив огляд літератури та провів порівняння отриманих результатів із відомими дослідженнями. Таким чином, відмічається високий рівень виконання поставленого наукового завдання і оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

6. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Дослідження, що виконані дисертантом у роботі, мають велике значення для медичної науки. Результати, отримані при математичному моделюванні частоти патології, можуть слугувати додатковим

прогностичним показником залежно від віку і статі щодо виникнення саме даної патології. Отримані гістоморфологічні зміни стінки необлітерованого вагінального відростка очеревини дозволяють встановити необхідні терміни корекції його патології. Використання комплексного підходу щодо визначення основних факторів розвитку патології вагінального відростку очеревини та її перебігу дозволяє індивідуалізувати діагностику та застосувати відповідний спосіб корекції патології в залежності від віку та статі.

Врахування запропонованого індивідуального підходу із розробленим способом хірургічної корекції патології вагінального відростку очеревини без апоневротичної пластики передньої стінки пахвинного каналу покращує результати лікування шляхом зменшення післяопераційних ускладнень і рецидивів захворювання.

Дисертаційна робота виконувалась відповідно до планової науково-дослідної роботи кафедри дитячої хірургії Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова на тему: «Розробка та вдосконалення сучасних технологій діагностики, лікування, профілактики та реабілітації хірургічних захворювань у дітей», номер державної реєстрації № 0118U003918».

7. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Використання результатів дисертаційного дослідження у практичній медицині надасть можливість проводити диференційну діагностику патології вагінального відростку очеревини з іншими захворюваннями пахвинної ділянки шляхом врахування віку, статі, індивідуальних морфометричних показників, зокрема, форми живота, індексу маси тіла та ознак дисплазії сполучної тканини.

При виконанні лапароскопічної корекції даної патології покази до симультанної операції з приводу корекції метакромної грижі не повинні

залежати від площі внутрішнього пахвинного кільця, а завжди бути при наявності самого факту існування даної ситуації.

Лапароскопічний метод корекції патології необлітерованого вагінального відростку очеревини за методом PIRS доцільно та необхідно застосовувати як при пахвинних грижах, так і при сполучних водянках яєчка, зважаючи на споріднений етіопатогенез патологічних процесів. Запропонований спосіб хірургічної корекції шляхом використання єдиного відкритого операційного доступу без апоневротичної пластики передньої стінки пахвинного каналу, якому притаманні принципи мініінвазивності та мінітравматичності, дозволяє виконувати оперативне лікування як гриж, незалежно від статі пацієнтів, так і сполучної водянки яєчка у хлопчиків та мінімізувати періопераційні ускладнення.

8. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

Автором не порушені принципи академічної доброчесності при виконанні дисертаційного дослідження та написанні роботи. Рукопис дисертації Гаврилюка А.В. на тему: «Клініко-патогенетичні критерії хірургічної корекції патології пахвинного каналу та органів мошонки у дітей» обсягом 243 сторінки друкованого тексту було перевірено на плагіат програмним засобом «антиплагіатна Інтернет – система «Unichesk». Рівень оригінальності становить 95,88 %. За перевіркою посилань комп'ютерною програмою визначено, що наявні окремі співпадіння з власними публікаціями, термінологією, посиланнями на літературу та загальноживаними фразами.

ВИСНОВОК

Таким чином, слід відмітити, що дисертаційна робота Гаврилюка Андрія Валерійовича «Клініко-патогенетичні критерії хірургічної корекції патології пахвинного каналу та органів мошонки у дітей», що представлена на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина», є

завершеною науковою працею, в якій наведені нові науково-обґрунтовані результати, проведених особисто здобувачем досліджень щодо вирішення науково-практичної задачі хірургії, а саме покращення результатів хірургічного лікування пацієнтів з патологією необлітерованого вагінального відростка очеревини і органів калитки шляхом впровадження сучасних раціональних методів діагностики та розробки методів хірургічної корекції з використанням мініінвазивної лікувальної тактики.

За змістом, актуальністю, науковою новизною, обґрунтованістю основних положень, висновків та теоретичним і практичним значенням дисертація повною мірою відповідає всім вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 21 березня 2022 р. № 341, від 19 травня 2023 р. № 502 та від 03 травня 2024 р. № 507 та оформлена відповідно до наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її автор Гаврилюк Андрій Валерійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Рецензент

д. мед. н., професор ЗВО кафедри
ендоскопічної та серцево-судинної хірургії
Вінницького національного медичного
університету ім. М.І. Пирогова

Євген ШАПРИНСЬКИЙ